

VII Klasifikacija staništa

Literatura: Ekosistemi i staništa Balkanskog poluostrva, Dmitar Lakušić, Biološki fakultet, 2008. Beograd

Projekat: Harmonizacija nacionalne nomenklature u klasifikaciji staništa sa standardima međunarodne zajednice"

<http://habitat.bio.bg.ac.rs>

Definicije

- Tradicionalna definicija:
- **Stanište ili biotop (životno stanište)**- deo naseljenog prostora na zemlji koji se odlikuje specifičnim i jednorodnim kompleksom ekoloških faktora. Biotop zajedno sa svojim živim naseljem obrazuje ekosistem.
- Savremena definicija:
- **STANIŠTE ILI HABITAT**- zajednica biljaka i životinja u određenoj sredini (i drugih članova biocenoze), koja zajedno sa abiotičkim faktorima (zemljište, klima, količina i kvalitet vode i dr.) predstavlja jedinstvenu funkcionalnu celinu.

- **HABITAT** \Leftrightarrow biocenoza + prostor + faktori \Leftrightarrow **EKOSISTEM**

Sistemi klasifikacije staništa

- 1. EUNIS klasifikacija staništa
- 2. PALAEARCTIC klasifikacija (CORINE Biotes)
- 3. NATURA 2000- klasifikacija Evropske Unije
- 4. RAMSAR List of Wetlands of International Importance.
- 5. IUCN Protected Areas Categories System

Eunis klasifikacija

- Eunis klasifikacija je napravljena od strane Evropskog centra za biodiverzitet (European topic centre on Biological Diversity) za potrebe Evropske unije u cilju bolje zaštite staništa i veće informisanosti o stanju tih staništa na terenu.
- Baza podataka sadrži informacije o vrstama, tipovima staništa i geografskim regionima.

Osnovna svojstva staništa

1. **Tip ekosistema / staništa** (primarno uključuje fiziognomiju zajednice koja je određena kroz brojnosti i životne forme dominantnih vrsta)
2. **Sastav dominantnih / subdominantnih vrsta**
3. **Biogeografski položaj** (uključuje recentne klimatske i istorijske karakteristike) pre svega važan kod zonalnih i intrazonalnih staništa
4. **Tip podloge** (struktura, hemizam)
5. **Tip zemljišta** (struktura, hemizam)

1 Tip staništa (životna forma, brojnost - fiziognomija)

A – Prirodna i poluprirodna staništa

11	Šume
111	Širokolisne listopadne šume
112	Mešovite lišćarsko-četinarske šume
113	Četinarske šume
12	Žbunasta staništa
121	Širokolisna večnozeleno-žbunasta vegetacija
122	Širokolisna listopadna žbunasta vegetacija
123	Četinarska žbunasta vegetacija
124	Mešoviti žbunasto-zeljasti tip vegetacije
21	Kopnena staništa sa zeljastom vegetacijom
211	Livade, pašnjaci, stepe i kamenjari
212	Peščare
213	Slatine
214	Sipari
215	Stene
216	Snežanici i mesta dugog ležanja snega
22	Kopnena staništa bez vegetacije
221	Nadzemna kopnena staništa bez vegetacije
222	Podzemna kopnena staništa bez vegetacije
23	Vodena i vlažna zeljasta kopnena staništa
231	Tekuće vode (reke, potoci)
232	Stajaće vode (jezera, bare)
233	Obale

B-Antropogena i antropozavisna staništa

31	Antropogena i antropozavisna staništa sa zeljastom vegetacijom
311	Staništa korovskih zajednica
312	Staništa ruderalnih zajednica
313	Staništa oko napuštenih planinskih torova
314	Staništa oko požarišta
315	Veštačka vodena i vlažna staništa sa razvijenom vegetacijom
32	Antropogena i antropozavisna staništa bez vegetacije
321	Staništa bez vegetacije u urbanizovanim zonama
322	Staništa bez vegetacije u industrijskim zonama
323	Staništa bez vegetacije u veštačkim vodenim i vlažnim zonama

2 Sastav dominantnih / subdominantnih vrsta

U imena asocijacija i nižih sintaksonomskih kategorija uključeno je **797** imena biljnih taksona !!!

3 Biogeografija (klima, istorija)

1	Nizijsko-Brdska
11	Ilirska provincija
12	Balkanska provincija
13	Skardo-pindska provincija
14	Panonska provincija
15	Podunavska (Vlaška) provincija
2	Planinsko-Visokoplaninska
21	Dinarska provincija
22	Balkanska provnacija
23	Skardo-pindska provincija

4 Tip podloge (struktura, hemizam)

01	Peskovi
02	Poluvezane glinovite stene
03	Vezane glinovite stene
04	Nevezane i poluvezane karbonatne stene
05	Karbonatne stene bogate nerastvorenim ostatkom (više od 2% nerastvorenog ostatka)
06	Karbonatne stene kompaktne sa malim nerastvorenim ostatkom (manje od 2%)
07	Nevezane i vezane silikatno-karbonatne stene
08	Peščari
09	Vulkanoklastične stene
10	Silikatne stene bogate kvarcom
11	Škriljave metamorfne stene bogate kvarcom
12	Magmatske kisele i neutralne silikatne stene bogate kvarcom
13	Magmatske neutralne i kisele silikatne stene bez slobodnog kvarca
14	Magmatske bazične stene
15	Bazične metamorfne stene
16	Ultrabazične stene
17	Stenski kompleksi – stene u međusobnom smenjivanju

5 Tip Zemljišta (struktura, hemizam)

01	kamenjar
02	sirozem na rastresitom supstratu
03	eolski "Živi pesak"
04	koluvijalno (deluvijalno) zemljište
05	krečnjačko dolomitna crnica
06	rendzina
07	humusno silikatno zemljište (ranker)
08	černozem
09	smonica
10	eutrično smeđe ili gajnjača
11	distrično (kiselo) smeđe zemljište
12	smeđe na krečnjaku i dolomitu
13	crvenica
14	ilimerizirano ili lesivirano zemljište
15	podzol
16	smeđe podzolasto zemljište
17	rigolovano-vrtno zemljište
18	deponija (depisol)
19	flotacioni materijal (nanosi otpadnim vodama)
20	aluvijalno ili fluvijalno zemljište (fluvisol)

21	pseudoglej
22	livadska crnica
23	ritska crnica
24	močvarno glejno zemljište
25	tresetno glejno zemljište
26	izdignuti treset
27	prelazi i treset
28	niski treset
29	rigolno tresetno zemljište
30	ritišta
31	hidromeliorisano zemljište
32	solončak
33	solenec
34	pararendzina na pesku
35	pseudoglej-glej

NOMENKLATURA STANIŠTA

Šuma crnog graba *Ostrya carpinifolia*

Biogeografija	Tip staništa	Dominantna vrsta	Tip podloge	Tip zemljišta
Ilirska provincija	šuma	Crni grab <i>Ostrya carpinifolia</i>	serpentinit	Ultrabazično humusno silikatno zemljište

Ilirska šuma crnog graba (*Ostrya carpinifolia*) na ultrabazičnom humusno silikatnom zemljištu na serpentinitu

Zvanični međunarodni nazivi se pišu na engleskom jeziku
Illyrian hop-hornbeam (*Ostrya carpinifolia*) woods on ultrabasic humic-silicate soils on serpentine

KLASIFIKACIJA STANIŠTA

Klasifikacione kategorije – **NIVOI**

- I - Šume
- II - Širokolisne listopadne šume
- III - Mešovite termofilne šume
- IV - Crnograbove (*Ostrya carpinifolia*) šume
- V - Ilirske šume crnog graba
- VI- Ilirske šume crnog graba (*Ostrya carpinifolia*) na ultrabazičnim stenama
- **VII - Ilirska šuma crnog graba (*Ostrya carpinifolia*) na ultrabazičnom humusno-silikatnom zemljištu na serpentinitu**
- **VII - Ilirska šuma crnog graba (*Ostrya carpinifolia*) na ultrabazičnom srednjem zemljištu na peridotitu**

KODIFIKACIJA STANIŠTA

- **KOD (šifra)** – jednoznačni set numeričkih ili alfanumeričkih znakova koji je striktno vezan uz zvanični naziv staništa. Svako stanište, na bilo kom nivou klasifikacije ima svoj jedinstveni kod !!!.
- Logika kodiranja je po pravilu hijerarhijska, što znači da svaki znak u kodu nosi informaciju o konkretnom nivou klasifikacije staništa.
- A: MARINSKA STANIŠTA
- B: OBALSKA STANIŠTA
- C: STANIŠTA KOPNENIH POVRŠINSKIH VODA
- D: MOČVARNA, RITSKA I TRESAVSKA STANIŠTA
- E: TRAVNATI PREDELI I VISOKA ZELJASTA VEGETACIJA

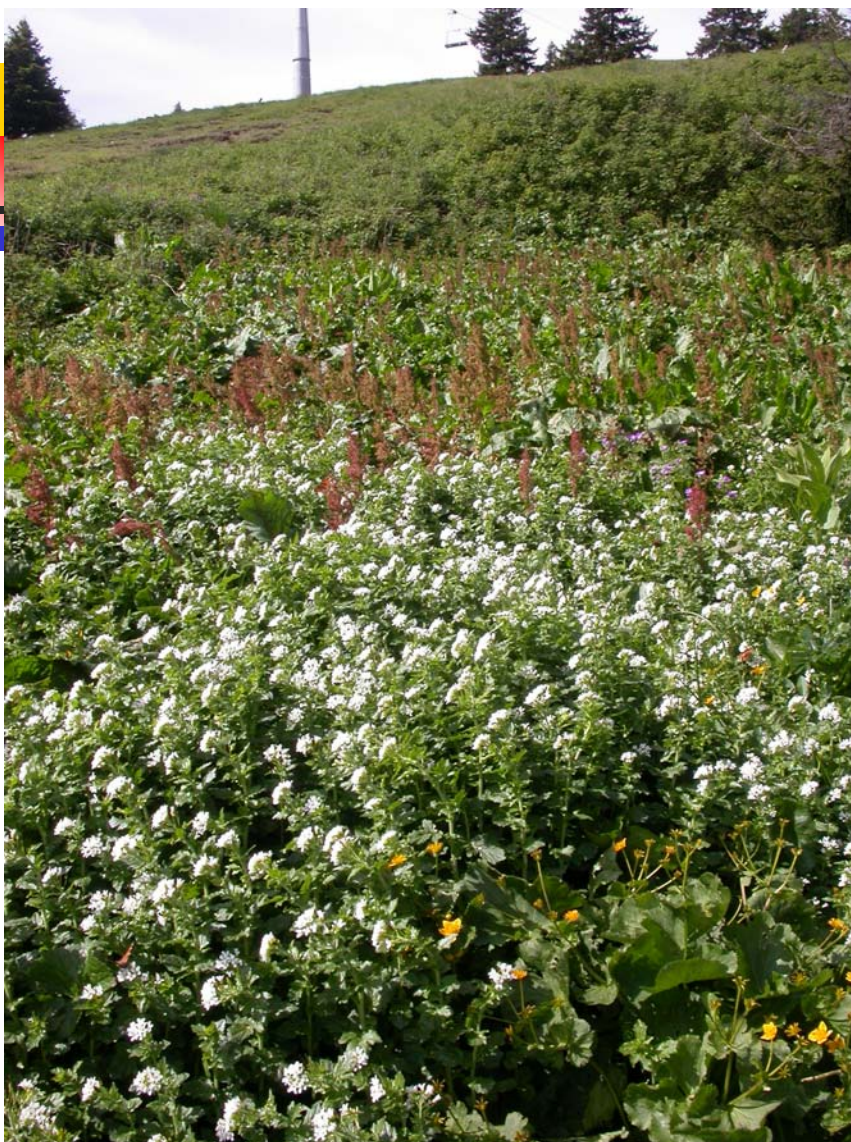
- **I EUNIS Nivo**

- A: MARINSKA STANIŠTA
- B: OBALSKA STANIŠTA
- C: STANIŠTA KOPNENIH POVRŠINSKIH VODA
- D: MOČVARNA, RITSKA I TRESAVSKA STANIŠTA
- E. TRAVNATI PREDELI I VISOKA ZELJASTA VEGETACIJA
- F: PUSTARE, ŠIKARE I TUNDRA
- G: ŠUME I ŠUMSKA STANIŠTA, KAO I DRUGE ŠUME
- H: KOPNENA STANIŠTA BEZ VEGETACIJE ILI SA VEOMA RETKOM VEGETACIJOM
- I: KULTIVISANA, POLJOPRIVREDNA, DOMAĆA STANIŠTA

I	F	VRIŠTINE, ŽBUNASTA STANIŠTA I TUNDRA
II	F1	Tundra
II	F2	Arktičke, alpske i subalpske vrištine
II	F3	Umerena i mediteransko montana žbunasta staništa
III	F3.1	Umereni gustiši i žbunjaci
III	F3.2	Mediteransko-montane širokolisne listopadne šikare
IV	F3.21	Planinska polja sa <i>Cytisus purgans</i>
IV	F3.22	Jugozapadni submediteranski listopadni gustiši
IV	F3.23	Tirenski submediteranski listopadni gustiši
IV	F3.24	Subkontinentalne i kontinentalne listopadne šikare
V	F3.241	Centralnoevropske subkontinentalne listopadne šikare
V	F3.242	Balkanske subkontinentalne listopadne šikare i šibljaci
VI	F3.2421	Šibljaci evropske forzicije (<i>Forsythia europaea</i>)
VI	F3.2422	Šibljaci jorgovana (<i>Syringa vulgaris</i>)
VII	F3.24221	Balkanski šibljaci jorgovana (<i>Syringa vulgaris</i>) na krečnjaku
VII	F3.24222	Balkanski šibljaci jorgovana (<i>Syringa vulgaris</i>) na serpentinitu
VII	F3.24223	Balkanski šibljaci jorgovana (<i>Syringa vulgaris</i>) na silikatu

D6.161 Panonski *Salicornia europaea* busenjaci

D2. 2C1 Izvori sa *Cardamine amara*

E1.2B21 Serpentine stepe na plitkom kamenitom tlu sa *Festuca panicii*

E6.242 Centralnobalkanske slane džombe sa *Camphorosma monspeliaca*

F2.1 Žbunasta staništa poleglih vrba oko snežanika

G1.693 Mezijske planinske bukove *Fagus* šume na krečnjaku

H3.1521 Mezijsko-severnoskardopinski alpijski *Silene*
lerchenfeldiana silikatni klifovi

